

ФОРМУВАННЯ ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ АГРАРНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ В СУЧАСНИХ ДЕМОГРАФІЧНИХ УМОВАХ

М.А. КОРОТЄЄВ, к.е.н., старший викладач

Вивчено особливості сучасних демографічних процесів у сільській місцевості та визначено їх вплив на перспективи формування чисельності сільського населення і трудового потенціалу аграрного сектора економіки

Формування трудового потенціалу аграрного сектора відбувається у процесі відтворення його природної основи – сільського населення. Зміни у чисельності сільського населення, режимі відтворення та структурно-динамічні зрушення у його статеві-віковому і професійно-кваліфікаційному складі справляють визначальний вплив на кількісні та якісні характеристики трудового потенціалу аграрного сектора. Тому, при дослідженні процесу формування трудового потенціалу сільського господарства виключно важливого значення набуває аналіз кількісних та якісних показників сільського населення та режиму його відтворення.

Вивченню різних аспектів проблеми демографічного відтворення сільського населення присвячено праці видатних вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів: О.А. Бугуцького [1], В.С. Стешенко [2, 3], К.І. Якуби [4] та інших. Разом з тим, окремі положення, що стосуються визначення впливу демографічних процесів на формування трудового потенціалу аграрного сектора економіки, особливо на регіональному рівні, залишаються недостатньо вивченими.

Метою даної статті є висвітлення особливостей сучасних демографічних процесів і визначення їх впливу на формування чисельності населення та трудового потенціалу в сільській місцевості Черкаської області.

Методика досліджень. В процесі досліджень, використовувались економіко-статистичні методи та методи демографічного прогнозування.

Результати досліджень. Чисельність сільського населення в Черкаській області традиційно характеризується стійкою тенденцією до зменшення. За період 1954-2006 рр. кількість селян скоротилась з 1222,3 до 604,3 тис. чол., або більше ніж у двічі (табл. 1).

До початку 90-х років минулого століття визначальним чинником швидкого зменшення сільського населення області, був його масовий міграційний відплив, в першу чергу до міських поселень. Реформування економіки України на початку 90-х років та викликана ним тривала соціально-економічна криза кардинально трансформували характер демографічних процесів у сільській місцевості. Черкаської області. Скорочення попиту на робочу силу на промислових підприємствах, звуження масштабів зайнятості найманою працею та зростання безробіття, катастрофічне падіння рівня добробуту і неможливість вирішення житлової проблеми у містах, призвели до

1. Формування чисельності сільського населення Черкаської області, тис. чол.

Рік	Чисельність наявного населення на початок року	Приріст (+), скорочення (-) населення			
		всього	в т.ч. за рахунок:		
			природного руху	міграційного руху	адміністративно-територіальних перетворень
1954	1222,3	-	-	-	-
1960	1131,5	-90,8	66,3	-157,1	-
1965	1090,9	-40,6	42,8	-67,36	-16
1970	973,4	-117,5	12,5	-58,61	-71,4
1975	901	-72,4	0,1	-72,5	-
1980	848,3	-52,7	-16,9	-35,8	-
1985	776,7	-71,6	-24,3	-47,3	-
1990	713,5	-63,2	-26,4	-36,8	-
1995	687,8	-25,7	-40,2	-1,4	15,9
2000	660,6	-34,0	-46,2	19,0	-
2006	604,3	-56,3	-58,8	2,5	-

різкого зменшення міграційного відтоку із сільської місцевості. З іншого боку колишні вихідці із сіл вивільнені з промислових підприємств опинившись без засобів до існування, змушені були повертатися в сільську місцевість у пошуках роботи, насамперед, у особистих селянських господарствах та можливостей підтримати хоча б на межі самовиживання своє матеріальне становище. У результаті міграційний відтік, який впродовж багатьох десятиріч був визначальним чинником погіршення демографічної ситуації в сільській місцевості, з 1992р. трансформувався у міграційний приріст. Однак, позитивне сальдо зовнішньої міграції, з огляду на незначні розміри, лише частково компенсувало втрати чисельності населення від прогресуючої депопуляції. Таким чином, починаючи з 1992р. від'ємне значення природного приросту стало єдиним фактором, що обумовлює зменшення чисельності сільського населення Черкаської області.

Вплив природного руху на загальну чисельність населення визначається результатом взаємодії двох процесів – народжуваності та смертності, різниця кількісних значень яких і визначає природний приріст (або скорочення) населення (табл. 2). Народжуваність виступає не лише невід'ємною складовою природного відтворення населення, але є одним з найбільш важливих факторів формування трудового потенціалу села, оскільки саме діти з досягненням ними працездатного віку є головним джерелом поповнення чисельності трудових ресурсів. Починаючи з 1990р. простежується стійка тенденція до зменшення чисельності народжуваних дітей як у абсолютному виразі, так і з розрахунку на 1000 населення. У всіх 20 районах Черкаської області її рівень опустився нижче межі надзвичайно низького рівня за оціночною шкалою ООН (10,0‰).

Кількість народжуваних дітей залежить від чисельності та вікової структури жінок фертильного (дітородного – від 15 до 45 років) віку – з одного

2. Динаміка народжуваності, смертності та природного приросту сільського населення Черкаської області, осіб

Показник	1990р.	1995р.	2000р.	2001р.	2002р.	2003р.	2004р.	2005р.
Кількість народжених:								
всього	7254	6622	5229	4784	4827	4640	4450	4392
на 1000 населення	10,2	9,7	8,0	7,3	7,5	7,3	7,2	7,2
Кількість померлих:								
всього	13859	15705	14692	14341	14614	14457	14443	14704
на 1000 населення	19,4	23,0	22,3	22,0	22,7	22,8	23,2	24,1
Природний приріст								
всього	-6605	-9083	-9463	-9557	-9787	-9801	-9989	-10322
на 1000 населення	-9,2	-13,3	-14,3	-14,7	-15,2	-15,5	-16,0	-16,9

боку, і рівня їх повікової народжуваності – з іншого. У попередні десятиліття головним фактором зменшення абсолютного числа народжень було скорочення чисельності молодих жінок дітородного віку внаслідок активного міграційного відтоку із сільської місцевості області. Проте, з першої половини 90-х років внаслідок хвилеподібної динаміки вікової структури сільського населення до дітородного віку вступали більш численні когорти молодих жінок народжених наприкінці 70-х на початку 80-х років. Це, одночасно з додатним сальдо міграції у сільській місцевості, позитивно позначилось як на чисельності жінок фертильного віку (табл. 3), так і на їх структурі, оскільки поповнювалась група 15-29 річних, які характеризуються найвищим рівнем дітородної активності і забезпечують більше 95% всіх народжень.

3. Чисельність жінок фертильного віку у сільській місцевості Черкаської області, станом на початок року, тис. чол.

Вікова група, років	1990р.	1995р.	2001р.*	2006р.
15 – 19	18,4	18,7	17,0	18,5
20 – 24	15,5	19,1	16,7	15,5
25 – 29	17,5	17,0	20,1	17,0
30 – 34	17,9	18,3	19,2	19,9
35 – 39	18,8	18,4	19,0	18,8
40 – 44	18,0	19,1	20,3	19,3
45 – 49	22,0	18,1	19,8	20,0
Разом 15-49	128,1	128,6	132,2	129,0

*Примітка: за даними Всеукраїнського перепису населення 5 грудня 2001 року [5]

З огляду на такі тенденції у період 1990-2005 рр. можна було очікувати якщо не збільшення, то хоча б стабілізації абсолютної кількості новонароджених дітей у сільській місцевості. Натомість даний фактор дозволив лише пригальмувати обвальне зниження кількості народжуваних дітей. Таким чином, скорочення народжуваності в сільській місцевості Черкаської області в

період 1990-2005рр. відбулося виключно за рахунок прогресуючого зниження дитородної активності жінок. Зменшення рівнів вікових коефіцієнтів народжуваності в сільській місцевості Черкаської області спостерігалось і в попередні десятиріччя, однак темпи його були незначними: за 1980-1990 рр. спеціальний коефіцієнт народжуваності – чисельність народжених дітей на 1000 жінок фертильного віку, скоротився лише на 4,5%. Зниження народжуваності носило досить повільний, еволюційний характер і було наслідком глобального процесу демографічного переходу від традиційного багатодітного до сучасного малодітного режимів відтворення населення. Даний процес характерний для більшості західних країн з розвинутою економікою і обумовлений тим, що істотне зниження смертності та збільшення тривалості життя, підриває суспільну необхідність багатодітності. Він супроводжується трансформацією типів та соціальних функцій сім'ї, структури цінностей, ролі потреби в дітях в ієрархії потреб сім'ї, принципів внутрішньосімейних відносин, розширенням контролю над дітонароджуваністю.

Обвальний спад народжуваності в сільській місцевості Черкаської області у 1990-2005 рр., що супроводжувався одночасним наростанням смертності, не підпадає під схему демографічного переходу. Кількість народжених дітей з розрахунку на 1000 сільських жінок фертильного віку, за такий дуже короткий в демографічному відношенні відрізок часу, зменшилася з 56,6 до 33,8, або на 40,3% (табл. 4).

4. Коефіцієнти народжуваності жінок фертильного віку у сільській місцевості Черкаської області, ‰

Вікова група, років	1990р.	1995р.	2000р.	2002р.	2005р.	2005р. у % до 1990р.
15 – 19	81,1	81,7	51,6	50,7	36,8	45,4
20 – 24	199,0	156,6	123,7	116,6	108,7	54,6
25 – 29	89,0	78,6	60,8	64,9	65,6	73,7
30 – 34	40,7	28,7	26,3	26,9	31,6	77,6
35 – 39	16,8	10,7	10,4	9,7	10,5	62,5
40 – 44	3,5	2,5	2,3	1,9	2,5	71,4
45 – 49	0,1	0,2	0,2	0,1	0,3	300,0
Разом 15-49	56,6	51,5	39,2	36,6	33,8	59,7
Вичерпна народжуваність	2,14	1,79	1,38	1,35	1,28	59,8

Зниження плідності відбулось практично у всіх вікових групах жінок (за винятком групи 45-49 років, яку через нечисленність народжень можна не брати до уваги). Показник вичерпної плідності, тобто середня кількість дітей, що їх може народити жінка впродовж свого життя за існуючого режиму плідності, зменшився з 2,14 до 1,28. Отже, в період 1990-2005 рр. сформувалась стійка орієнтація переважної більшості сільського населення на одnodітну сім'ю. В той же час, для того щоб відбувалась хоча б проста заміна поколінь батьків дітьми, за розрахунками вчених-демографів, необхідно сполучення

дводітності з тридітністю, тобто щоб величина вичерпної плідності жінок становила 2,2-2,3 дитини (з врахуванням того, що частина народжених дітей помре, а певна частина жінок взагалі не матиме дітей) [2]. В умовах, коли переважна більшість населення на селі зайнята на низькооплачуваній роботі, рівень сукупного доходу сільської сім'ї лише незначно перевищує величину прожиткового мінімуму однієї особи. Його не достатньо навіть для родини з двох осіб, не говорячи вже про дитину. Крім того існує великий ризик безробіття, який особливо значний для молоді дітородного віку, скорочуються обсяги житлового будівництва, у тому числі і пільгового житла для молодих сімей. Все це змушує потенційних батьків, які в переважній більшості відчувають відповідальність за майбутнє своїх дітей, свідомо відкладати процес народження дитини на більш віддалену перспективу, відмовлятися від народження другої чи третьої дитини, або й взагалі – від народження дітей з матеріальних міркувань. Навіть суттєве збільшення розміру матеріальної допомоги при народженні дитини у 2005р. [6] поки що не дало очікуваних результатів – кількість народжуваних дітей продовжує знижуватись. Якщо у перспективі й відбудеться деякий приріст народжуваності за рахунок даного фактора, то як свідчить вітчизняний та зарубіжний досвід – виключно матеріальне стимулювання народжуваності приносить короткотривалий ефект [2].

Специфічною особливістю народжуваності є те, що її вплив на процес формування трудового потенціалу проявляється з великим часовим лагом, оскільки в працездатний вік входять покоління народжених 16 років тому. Якщо в майбутньому навіть вдасться подолати негативну тенденцію щодо зниження народжуваності, її різке падіння в період 1990-2005 рр. ще довгий час впливатиме у вигляді демографічних хвиль на процеси формування трудового потенціалу сільського населення та його демографічне відтворення.

Соціально-економічна криза в Україні позначилася не лише на народжуваності, але й на іншій складовій процесу відтворення сільського населення – його смертності. Катастрофічне зниження добробуту сільського населення, його непристосованість до нових соціально-економічних умов і викликаний цим соціально-психологічний стрес, погіршення якості роботи закладів охорони здоров'я, призвели до наростання на початку 90-х років інтенсивності смертності у сільській місцевості Черкаської області, яке тривало до 1996р. В подальшому динаміка абсолютних та відносних показників смертності сільського населення області характеризується певною стабілізацією, а подекуди й зниженням. Серед пояснень таких особливостей її динаміки найбільш прийнятною на наш погляд є думка В.С. Стешенко, яка вважає, що в екстремальних умовах трансформаційної кризи слабкіші за станом здоров'я люди померли раніше, ніж вони мали померти у звичайних умовах [3]. Зростання смертності впродовж 1990-2005 рр. відбулось майже у всіх основних статеві-вікових групах (за винятком хлопчиків та дівчаток 0-15 років) сільського населення Черкаської області (табл. 5). Найбільш різко посилювались процеси передчасного вимирання чоловіків працездатного віку, рівень смертності яких за даний період збільшився на 38,0%, що негативно

5. Коефіцієнти смертності сільського населення
Черкаської області за основними статеві-віковими групами, ‰

Вікова група, років	1990р.	1996р.	2000р.	2005р.
Чоловіки – всього	19,7	23,8	23,4	24,7
в тому числі віком, років:				
0-15	1,8	1,7	1,4	1,4
16-59	9,2	12,5	10,7	12,7
60 і старші	60,6	71,2	69,4	76,2
Жінки – всього	21,1	25,5	23,8	23,4
в тому числі віком, років:				
0-15	1,1	1,2	0,9	0,6
16-54	2,7	2,8	2,6	3,1
55 і старші	42,6	50,9	50,1	52,5

позначилось на процесах формування трудового потенціалу. Причому, йдеться не лише про кількісні втрати у його чисельності, а й про погіршення якісних характеристик. Більш деталізований аналіз смертності сільського населення за статеві-віковими групами свідчить про те, що основне зростання смертності чоловіків у працездатному віці відбулось впродовж досліджуваного періоду за рахунок 40–60-ти річних (рис.).

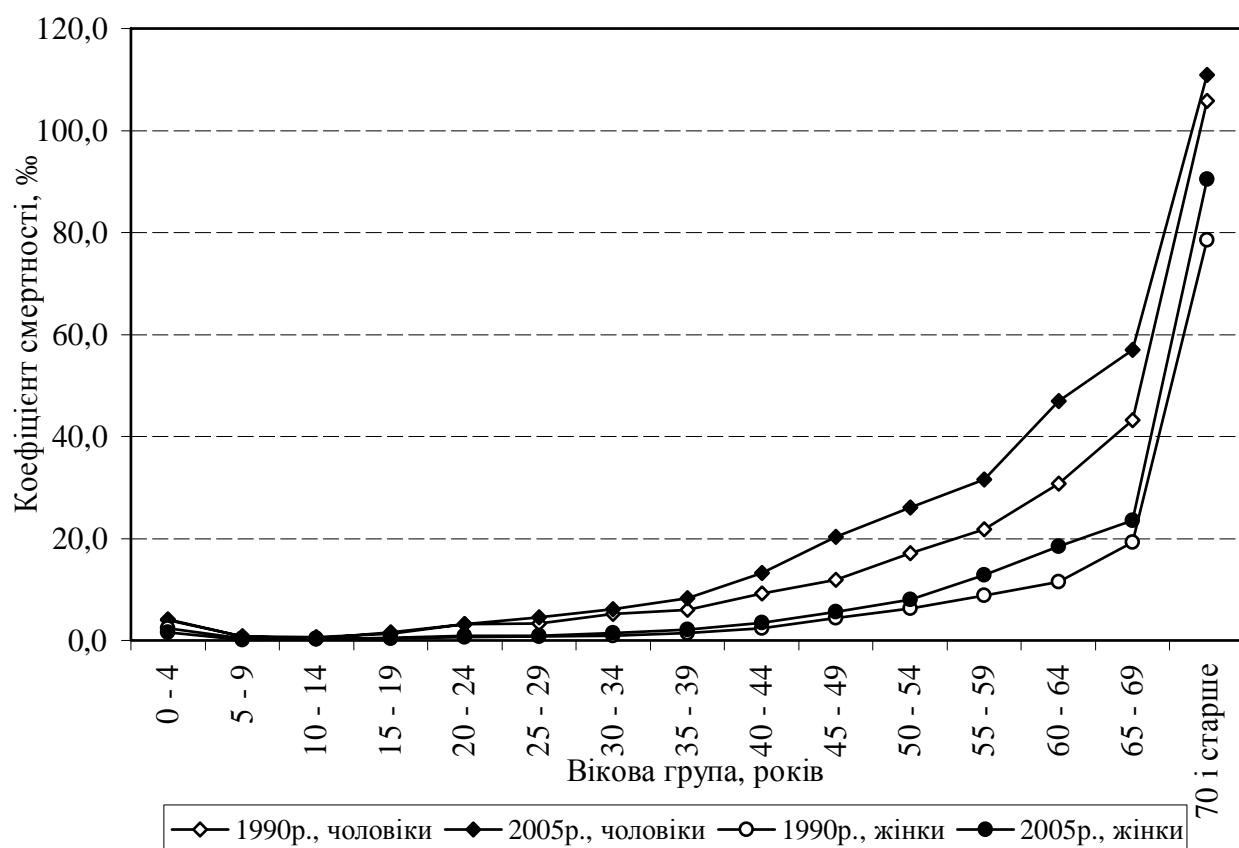

Рис. Вікові коефіцієнти смертності сільського населення Черкаської області, ‰

В той же час, саме працівники віком 40–60 років є найбільш досвідченими і кваліфікованими на селі [7]. Подібна ситуація веде до нееквівалентного заміщення вимираючого чоловічого населення середнього та старшого працездатного віку молоддю, яка не має достатньої професійної підготовки та стажу роботи. Це призводить до неефективного використання техніки, порушення технологій і в кінцевому рахунку знижує загальну ефективність виробництва в аграрному секторі.

Формування трудового потенціалу аграрного сектора відбувається в першу чергу за рахунок тієї частини сільського населення, що перебуває у працездатному віці (жінки віком 16-54, чоловіки – 16-59 років). Саме означена категорія населення виступає основною складовою трудових ресурсів і відіграє визначальну роль у затратах праці в галузях економіки. За відношенням до працездатності все населення класифікується на три основних вікових групи: населення молодше працездатного віку, населення у працездатному віці та населення старше працездатного віку (табл. 6).

6. Розподіл сільського населення Черкаської області за основними віковими групами, станом на початок року

Рік	Молодше працездатного віку (0-15 років)		Працездатного віку (жінки 16-54р., чоловіки 16-59р.)		Старше працездатного віку (жінки 55р. і старше, чоловіки 60р. і старше)	
	тис. чол.	питома вага, %	тис. чол.	питома вага, %	тис. чол.	питома вага, %
1990	134,1	18,7	339,3	47,4	243,0	33,9
1995	129,0	18,7	325,1	47,1	236,6	34,3
2001*	115,4	17,7	315,5	48,5	220,2	33,8
2003	110,6	17,3	315,2	49,2	214,6	33,5
2004	106,6	16,9	314,7	49,9	209,2	33,2
2005	101,9	16,5	312,0	50,4	204,6	33,1
2006	97,4	16,1	310,5	51,2	198,5	32,7

*Примітка: за даними Всеукраїнського перепису населення 5 грудня 2001 року [5]

Аналіз даних табл. 6 свідчить про те, що в першій половині 90-х років у сільській місцевості Черкаської області найбільш інтенсивно скорочувалась чисельність осіб працездатного віку, як наслідок – зниження їх частки у складі сільського населення і зростання питомої ваги осіб пенсійного віку. Однак, з 1996р. почався вихід за верхню межу працездатного віку малочислених груп осіб, народжених у роки Великої Вітчизняної війни. В той же час, населення працездатного віку почало поповнюватися значно більшим за чисельністю поколінням народжених на початку 80-х, коли внаслідок впровадження з боку держави активних заходів демографічної політики відчутно зріс рівень народжуваності. Це, з одного боку, сповільнило темпи скорочення населення у працездатному віці, а з іншого – негативно позначилось на динаміці двох інших вікових груп населення. Перехід численної групи підлітків до працездатного віку, на фоні прогресуючого зниження народжуваності, викликав посилення темпів зменшення чисельності дітей віком до 16 років, а вихід за межі

працездатного віку малочисленої групи народжених в роки війни, – прискорене скорочення населення пенсійного віку.

З метою оцінки перспектив формування трудового потенціалу сільського населення Черкаської області розроблено варіантний прогноз чисельності сільського населення та його статево-вікової структури за методом вікових пересувань [8, 9] на період до 2020 року. Перший варіант ґрунтується на припущенні, що впродовж періоду прогнозування, сучасний режим відтворення сільського населення не зміниться, тобто значення вікових коефіцієнтів народжуваності та смертності залишаться на рівні 2004-2005рр. Другий – на припущенні, що інтенсивність смертності селян, як і в першому варіанті залишатиметься на сучасному рівні, а розвиток вікових коефіцієнтів народжуваності відбуватиметься за тенденціями, що склалися в сільській місцевості в 1990-2005рр. Таким чином, варіанти відрізняються один від одного лише кількістю дітей, народжених у прогнозованому періоді.

Згідно з обома варіантами прогнозу очікується стійке зниження чисельності сільського населення Черкаської області (табл. 7). За першим варіантом на початок 2020р. його кількість зменшиться до 488,4 тис. чол., або на 19,5% порівняно з 2006р., за другим – до 468,7 тис. чол., або на 22,7%.

7. Прогноз чисельності та вікової структури сільського населення Черкаської області, станом на початок року

Рік	І варіант				ІІ варіант			
	сільське населення всього, тис. чол.	у % до всього			сільське населення всього, тис. чол.	у % до всього		
		молодше працездатного віку	працездатного віку	старше працездатного віку		молодше працездатного віку	працездатного віку	старше працездатного віку
2006 (факт)	606,4	16,1	51,2	32,7	606,4	16,1	51,2	32,7
2010	569,2	14,7	53,7	31,6	565,4	14,1	54,1	31,8
2015	525,1	14,1	55,9	30,0	514,2	12,2	57,1	30,7
2020	488,4	14,5	56,1	29,4	468,7	10,9	58,5	30,6

Скорочення сільського населення Черкаської області очікується за рахунок втрат у чисельності всіх його основних вікових груп. Однак, під впливом деформованості статево-вікової структури кількість осіб працездатного віку, впродовж періоду прогнозування, зменшуватиметься менш інтенсивно, порівняно з іншими віковими групами. На початок 2020р. вона становитиме 274,2 тис. чол., що лише на 11,7% менше 2006р. Питома вага даної групи у загальній чисельності сільського населення зросте за першим варіантом прогнозу на 4,9 пп., за другим – на 7,3 пп. Проте, це викликано виключно деформаціями статево-вікової структури і носить тимчасовий характер. Вже після 2010р. очікується суттєве посилення темпів скорочення населення у працездатному віці, внаслідок виходу із даної групи численного покоління осіб народжених у 50-х роках минулого століття (покоління повоєнної компенсаційної народжуваності), на зміну якому вступатимуть народжені у

кризові 90-ті роки. Це свідчить про вичерпання резервів структурного чинника у поповненні трудових ресурсів. Обвальне зменшення народжуваності в період 1990-2005 рр. дозволяє очікувати подальшого зменшення не лише трудового, але й демографічного потенціалу селян на більш віддалену перспективу і в значно глибших проявах.

Висновки. Отримані результати досліджень дозволяють зробити наступні висновки:

1. Чисельність сільського населення Черкаської області – природної основи формування трудового потенціалу аграрного сектора, традиційно характеризується стійкою тенденцією до зменшення. Соціально-економічна криза трансформувала характер демографічних процесів у сільській місцевості. Міграційний відтік, що багато десятиріч був визначальним фактором погіршення демографічної ситуації в сільській місцевості, з 1992р. трансформувався у міграційний приріст. Подальше зменшення сільського населення відбувається виключно за рахунок посилення його природного скорочення у результаті зменшення народжуваності та зростання смертності.

2. Наростання процесів депопуляції в 1990-2005 рр. стало наслідком критичного стану вітчизняної економіки, руйнації соціальної сфери та зuboжіння переважної більшості сільського населення. Якщо в попередні десятиліття зменшення числа народжуваних дітей у сільській місцевості Черкаської області було результатом міграційного відтоку жінок фертильного віку, то в період 1990-2005 рр. відбувається внаслідок прогресуючого зниження їх дітородної активності. Середня кількість дітей, що їх може народити жінка впродовж свого життя за існуючого режиму плідності, зменшилась з 2,14 до 1,28 дитини. Одночасно відбулось зростання смертності і, якщо в 1990р. вона компенсувалась народжуваністю на 52,8%, то в 2005р. – лише на 29,9%, а щорічні втрати в чисельності сільського населення від депопуляції збільшились з 6,6 до 10,3 тис. чол.

3. Основою формування трудового потенціалу аграрного сектора виступає сільське населення у працездатному віці. Чисельність даної категорії населення за період 1990-2006 рр. зменшилась з 339,3 до 310,5 тис. осіб, або на 8,5%. Провідну роль у даному процесі відіграв високий рівень передчасної смертності селян працездатного віку, особливо чоловічої статі.

4. Результати розробленого прогнозу дозволяють очікувати подальшого скорочення чисельності населення у сільській місцевості Черкаської області: за першим варіантом на початок 2020р. вона зменшиться до 488,4 тис. чол., або на 19,5% порівняно з 2006р., за другим – до 468,7 тис. чол., або на 22,7%. Чисельність осіб працездатного віку, впродовж періоду прогнозування, буде скорочуватись менш інтенсивно. Однак, це викликано виключно деформаціями статеві-вікової структури сільського населення і носить тимчасовий характер.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бугуцький О.А. Демографічна ситуація та використання людських ресурсів на селі. – К.: ІАЕ, 1999. – 280с.
2. Стешенко В.С. О некоторых направлениях демографической политики в

- сфере рождаемости // Демографические исследования: Вып. 15. Респ. межвед. сб. науч. тр. – К.: Наукова думка, 1990. – С. 56-65.
3. Демографічна криза в Україні. Проблеми дослідження, витоки, складові, напрямки протидії / НАН України. Інститут економіки. За ред. В.Стешенко. – К., 2001. – 560 с.
 4. Якуба К.І. Жінки в трудовому потенціалі села. – К.: „Аграрна наука”, 1998. – 280 с.
 5. Населення Черкаської області (за даними Всеукраїнського перепису населення 2001 року) / Черкаське обласне управління статистики. – Черкаси, 2003. – 240 с.
 6. Постанова Кабінету Міністрів України "Деякі питання призначення і виплати допомоги сім'ям з дітьми" від 21 квітня 2005 р. № 315 // Офіційний вісник України. – 2005. – № 17. – С. 902.
 7. Долгушкин Н. Демографическая ситуация в сельской местности России: анализ и прогноз развития // Экономика сельского хозяйства России. – 2000. - № 7. – С. 19.
 8. Валентей Д.И., Кваша А.Я. Основы демографии – М.: «Мысль», 1989. – 286с.
 9. Прогнозирование и планирование в условиях рынка / Т.Г. Морозова, А.В. Пикулькин, В.Ф. Тихонов и др. Под ред. Т.Г. Морозовой, А.В. Пикулькина. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2000. – 318 с.

Коротеев Н.А. Формирование трудового потенциала аграрного сектора экономики в современных демографических условиях

Численность сельского населения Черкасской области с 1992г. сокращается исключительно за счет нарастания депопуляционных процессов. Результаты демографического прогноза свидетельствуют о сохранении в перспективе указанных негативных тенденций. Численность населения трудоспособного возраста при этом будет сокращаться менее интенсивно.

Koroteyev M.A. Forming of the labor potential of the agrarian sector of the economy in the modern demographic conditions

The quantity of rural population of Cherkassy region from 1992 decrease due to the increased depopulation processes. The results of demographic forecast testify about the conservation of the negative pointed perspective tends. The quantity of working age population will decrease less intensive